

חזרה לימית

צאלח וניסה להסביר לנו מהם השרידים שאנו רואים. הסתבר, שזה היה בית-הקברות של ימית. אף פעם לא הייתי בו עד כה. עכשיו לא נותר ממנו דבר, פרט לגדר שנפלה על צידה, ולגג הכניסה לבית-הקברות, שגם הוא מוטל על האדמה. כמה כבשים שמגמנים לבנים ושני גדיים שחורים רצו בעליצות בין ערימות העפר הקיטנות וחפשו דברי-מה ירוק לאכול. אפילו הקברים פוגו מכאן.

המשכנו לנסוע הלאה, דרומה, וראינו שהישראלים לא השאירו בי מקום אף לא זכר אחד. אפילו תמרורי הדרכים פורקו ונלקחו, והיום עומדים במקומם תמרורים חדשים ששמו המצרים.

הדברים היחידים שהשאירו הם ישראלים הם ערימות רבות של הריסות מכוערות, מראות קשים שאין אפשרות להתעלם מהם. וכי מובן — הבדווים, עם שרידי העב-רית שבפיהם, והדובונים שהם לוי-בשים. דובונים שכבר מזמן מסמי לים את ישראל.

כלום. כמה שיברייבטון גדולים וקשים על חול רך, והוב נקי. והים הכחול. אותו ים, שדרכו גיסו להגיע סירות של התנועה לעצירת הנסיגה, ומחן ירדו אז בסירוף נצרים ונערות, כשהם נר-שאים את דגל ישראל בידיהם וצועקים סיסמות בגנות הנסיגה והשלום עם מצריים — מעין פא-רסה על תולדות ההעפלה.

עיתון

מצהיב

ה חוף נשאר אותו החוף, ועליו אותם צדפים — כמו שהיה לפני הרבה שנים בחוף תל-אביב. שם פגשנו גם מלח מצרי שנראה קצת אבוד בתוך כל השממה והשקט. נכנסנו חזרה למונית של צאלח, והוא התעקש לקחת אותנו אל המרכז התעשייתי של העיר. ושוב חוזרת אותה התמונה — הרס אזור, קשה, מזועזע ולא ברור. ליד המרכז התעשייתי עצר פיתאום

מרכז הוואה כזה היה המרכז המיסחרי של ימית. במקום היו בתי-קפה, מיטעות, סופרמרקט וכמובן: בית-הכנסת. תושבי המקום ומתנגדי הנסיגה נהגו להתאסף במרכז ולנהל דיונים ארוכים וקולניים נגד הסכסוך השלום. מכל זה נשאר היום על תילו רק בית-הכנסת.

שפטיהקול שלו נמחק ונשארה רק התמונה מרשימה וסודיאליסטית. מיד נוכרתי בכתובות בעברית, שהיו כתובות על אחד הקירות, מרחק מטרים ספורים מבית-הכניסה: "לא לשלום כזב ורמייה, לא למסירת ארץ פוריה — כן לאמת ואמונה. כן ימית מצדה שנית!" בצד השני של העיר, במקום שבו עמדה האנדרטה ושם התרכזו עוצרי הנסיגה למיניהם, פגשנו קבוצה של חיילים מצריים היוש-בים בפתח האוהל.

(המשך ממעמד 21) **בראש:** למה היה צריך לעשות את זה כליכך ברוטאלי ואלים, למה אי-אפשר היה להשאיר את הכל על מקומו, כמו שנעשה בשארם אל-שייח', בדהב ובנואייבה? נראה כאילו בני עמים שונים הם שפינו את דרום-סיני, ואותם שטולקו מצ-פון סיני ומובל ימית. נכנסתי לחוף בית-הכנסת. במי-נים לא נותר כלום מן התקרי-סה הקודמת, פרט למיבנה עצי-מי. על הריצפה מתגוללים צואת

לפני הפינוי, סתמו הישראלים

את כל בורות-המים באיזור

החייל, שעמד בכניסה, ביקש את הדרכונים שלנו לפני שאנחנו נכני-סים לתוך העיר, כמו שומר על אתר ארכיאולוגי המבקש כרטיסי-כניסה מהתיירים. נכנסנו פנימה. אותו מראה מזע-זע, אותן תמונות אפורות של הרס ועזובה. שם עמדה הישיבה של הרב ישראל אריאל, אני מסבירה לאורי אבנרי. עכשיו — גל אבנים מכוער. הישראלים מחקו כל סימן וזכר, אך ההרס והמחיקה מדברים בשם עצמם. המשכנו לכיוון חוף-הים. על הי-חוף היו אז סככות וכמה מיבנים ששימשו מלתחות וקיוסק, היום —

אנשים וגללי בקר, והרוח מעיפה פיסות-נייר דרך החלונות השבור-רים. על הקירות, כאילו להכעיס, נכ-תבו כתובות בערבית, בצבע שחור בולט. לא נותר סנטימטר מרובע שאין עליו איזושהי כתובת. הרבה ברוך ג'אמילי מצריים היו שם והשאירו את חותמם על הקירות הלבנים: "גמאל עלי סאלם — סיני המיורחית", "אחמד גמאל תמאם, 23.9.82", קטע מתסליה: "אין אלוהים מלבד אלנהים ומוחמד שליחו", ובאמצע, בגודל ובכעס רב נכתב: "קילת אלוהים על הי-יהודים!" שקט מוחלט מסביב. כמו סרט

התיקרה הגדולה של המיבנה מונחת עכשיו על הריצפה, ומתחתיה שיברי קירות בתי-הקפה והמיס-עדה. הישראלים לא השאירו במקום שום דבר שלם.

הקיר האחרון זה מה שנותר מה-מרכז המיסחרי הי-גדול והחדיש: קיר אחד, שעליו כתובת כחולה.

כן ימית, מצדה שנית! לעומתם, כתבו המצרים על קירות בית-הכנסת שנותר על עמודו כתובות בגנות היהודים שהרסו את העיר (משמאל). בין השאר: "קילת אלוהים ליהודים!" כל קירות בית-הכנסת, היחידי שנשאר עומד על תילו, כוסו בכתובות שונות בערבית.

קללה מול קללה על אחד הקירות של המרכז המיסחרי כתבו תושבי ימית ומתנגדי הנסיגה כתובות בגנות השלום בין השאר: "לא לשלום כזב ורמייה, לא למסירת ארץ פוריה. כן אמת ואמונה."